

Posudek na diplomovou práci Bc. Evy Látalové Předsudky a multikulturní výchova. Boj s předsudky vůči Romům v rámci multikulturního projektu „Czech Kid“

To, že v názvu přehlédla autorka chybu ukazuje, že práce byla dokončovaná pravděpodobně ve spěchu. Nepřesnosti ve formální úpravě i chyby jsem našla v celém textu.

Posudek k obsahu diplomové práce:

v abstraktu je uvedeno, že se autorka zabývá předsudečnými postoji ve společnosti a způsoby, jakými je možné chybným předsudkům předcházet. Mapuje základní východiska a teorii vzniku předsudků, a to jak z psychologické perspektivy (tj. zkoumá procesy jakými jsou předsudky v našem myšlení vytvářeny), tak z pohledu sociálního, společenského, zkoumá tedy konkrétní vazby, jež mezi skupinami existují a jakou formou vytváření a upevňování předsudků napomáhají. Eva Látalová se věnuje konkrétně romské menšině, se kterou má osobní zkušenosti. Představuje multikulturní výchovu jako způsob práce s předsudky a konkrétní projekt „Czech Kid“, na kterém ukazuje možnosti, jakými lze s těmito tématy pracovat a vést ke změně jednotlivých předsudků. Cílem práce je "mapování" a představení jednoho z nástrojů multikulturní výchovy.

V úvodu autorka klade hlavní otázku: existují možnosti, jak podobné představy a chování ve společnosti potlačovat příp. jej ovlivňovat či usměrňovat?

Odpověď na otázku hledá autorka metodou analýzy dokumentů a polostrukturovanými rozhovory, které byly realizovány se zástupci pěti romských organizací.

Hlavní otázka se vztahuje k celému textu, ale Eva Látalová nespecifikuje, jaké možnosti bude zkoumat a proč. Je zjevné, že se rozhodla pro nástroj, který je připravován v rámci projektu „Czech Kid“. Možnosti lze vysledovat také v odpovědích získaných rozhovory, tyto prosím u obhajoby uvést.

K předložené práci mám otázky:

v první části práce autorka definuje pojem předsudek, resp. pojmu etnický předsudek, a seznamuje s teorií, která se jím zabývá, jeho průvodní znaky vysvětluje. Vychází především ze zahraniční literatury. Protože nezůstává u psychologického pohledu, ale zajímá ji pojem předsudku v souvislosti s osobami či skupinami osob jiné kultury, z jiného sociálního prostředí, postrádám zde zásadní literaturu českého antropologa Ivo Budíla (například Zrození moderní rasové teorie: Život a dílo Victora Courteta (2005), ale nejen tato publikace). Předsudky a multikulturní výchova je téma sociální a kulturní antropologie; autorka vychází v textu zejména z publikace Allport, Gordon W. O povaze předsudků (2004), to i v kapitole 3.8. Sociokulturní faktory. K průkopníkům rasové teorie náleželi François Bernier, Johann Friedrich Blumenbach, Petrus Camper, Georges Louis Leclerc de Buffon a Immanuel Kant. Její vznik byl součástí širšího procesu proměny západních věd o člověku v souvislosti se sekularizací, ústupem autority tradiční křesťanské teologie a naturalizací lidských dějin.

V textu začínám na s. 41, kde autorka prezentuje výsledky některých výzkumů, doporučuji uvést (sdělit při obhajobě), jaké hlavní výzkumy byly provedeny, kde, kdy, kým a za jakým účelem. Takto čtenář neví, proč jsou vybrány právě tyto výzkumy. To se týká i výzkumů stereotypů prováděných v různých typech masových médií (s. 46).

Od s. 58 pokračuje práce textem zaměřeným na hledání odpovědi na hlavní otázku autorky. Za významný nástroj považuje multikulturní výchovu, které věnuje pozornost do s. 87. V rámci několika podkapitol je uveden projekt Czech Kid. Další nástroje, možnosti, kterými lze podobné představy a chování ve společnosti potlačovat příp. jej ovlivňovat či usměrňovat v textu nejsou zřetelné, proto navrhuji doplnit u obhajoby.

Diplomová práce obsahuje řadu cenných myšlenek, je psaná s osobním zaujetím a splňuje požadavky. Autorka pracovala samostatně na základě studia uvedených pramenů, propojuje nastudované poznatky s dosavadními výstupy a texty vnikajícího projektu Czech Kid. Seznam literatury je uveden, text je doplněn pěti přílohami.

Diplomovou práci Evy Látalové Předsudky a multikulturní výchova. Boj s předsudky vůči Romům v rámci multikulturního projektu „Czech Kid“ doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení ve výši cca 20 (ze 30) kreditních bodů.

Ing. Marie Dohnalová, CSc., oponent diplomové práce

V Praze dne 7. 6. 2006